

worden bijgelegd, omdat zo'n strijd niet mag leiden tot een situatie waarin wederzijdse klassebelangen in gevaar komen. Boogaert moet de mogelijkheid krijgen van een relatief ongeschonden ontsnapping. De boodschapper heeft hem natuurlijk slecht ingelicht en als de Commissarissen geweten hadden wat zijn mening was, dan had men daaraan wellicht gevolg kunnen geven, enz. enz. Maar, en dat moet dan wel ingepeperd worden, het is natuurlijk een inbreuk op een efficiënt beleid als talent ondergeschikt wordt gemaakt aan 'faveurs' en recommandatie. Het is, met andere woorden, niet te rijmen met dat wat de verlichte, progressieve oppositie van de *ancien-régime* methoden vóórstaat. Bovendien moet Boogaert er nog op gewezen worden dat zijn verstoring van de 'heren-harmonie' omwille van 'een Persoon van lagen afkomst' sociaal gezien een *faux-pas* is, waarna hij uitgenodigd wordt zich weer in de gratiëndans der Heeren in te voegen, hetgeen geschiedt. Enkele weken later trekt Boogaert zich alsnog, zonder opgaaf van reden, als Commissaris terug. Hij heeft van de ontsnappingsroute zo ongeschonden mogelijk gebruik gemaakt.

Dit 'gevecht' tussen Elzevier en Boogaert, vooral het slot, geeft aan hoe belangrijk elementen van 'eer' en 'rang' waren en hoe die op ingewikkelde wijze verbonden waren aan mannelijkheid. In het 'gevecht' van Elzevier tegen Jan Punt komen deze elementen ook naar voren, zij het dat Jan Punt Elzeviers 'mindere' was. Als mindere van Elzevier was Punt evenwel binnen zijn eigen circuit ook een patriarch. Het patriarchaat van Punt in zijn eigen 'familie' was al bedreigd geweest. Eerst, in 1762 via een anonieme *Brief aan den Hollandschen Tooneelbeschouwer* (30 oktober 1762), waarin de auteur, hoogstwaarschijnlijk Corver zelf, Punts plaats van eerste acteur opeiste.³³) Het conflict tussen beiden werd min of meer beslecht door de splitsing in de Amsterdamse acteurswereld, waarna Corver een onafhankelijk domein bevaderde (met de zweep in de hand). In december 1773 werd Punts patriarchale positie bedreigd doordat Elzevier voorstelde de rol van de 'vader des huisgezins' maar aan Corver te geven. Elzeviers voorstel is niet vrij van het soort ironie en de kaats-praktijken die hij ten opzichte van Boogaert had toegepast. Hij sloeg de bal zodanig terug dat een spiegelwerking ontstond (vgl. Punts opmerking in zijn brief 'voor het overige verzoeken ik met alle Reverentie de Rol van de Vader des Huisgezins aan een ander toe te delen'). Maar ten aanzien van Punt bracht Elzevier een rivaal in het veld op het sociale niveau van Punt, hij ging niet zelf de strijd aan.